

(Návrh)

Pravidlá, ktorými sa pre štátne orgány upravujú transparentné zásady využívania právnych služieb advokátov zo strany štátu vrátane ich výberu a odmeňovania

(schválené uznesením vlády Slovenskej republiky z č. ...)

Čl. 1 Úvodné ustanovenia

(1) Tieto pravidlá, ktorými sa pre štátne orgány upravujú transparentné zásady využívania právnych služieb advokátov zo strany štátu vrátane ich výberu a odmeňovania (ďalej len „pravidlá“) upravujú

- a) podmienky pre zabezpečenie právnych služieb advokáta alebo inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby oprávnenej poskytovať právne služby podľa osobitného predpisu (ďalej len „advokát“),¹⁾
- b) výber advokáta,
- c) zmluvu o poskytovaní právnych služieb,
- d) zmluvnú odmenu advokáta,
- e) organizačné zabezpečenie,
- f) zverejňovanie informácií.

(2) Pravidlá sa vzťahujú na využívanie všetkých právnych služieb²⁾ advokáta.

(3) Pri obstarávaní právnych služieb podľa osobitného predpisu³⁾ alebo zabezpečovaní právnych služieb podľa týchto pravidiel, ktorých predpokladaná celková hodnota nie je vyššia ako finančný limit podľa osobitného predpisu,⁴⁾ sa čl. 4 nepoužije, s výnimkou primeraného použitia čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9.

(4) Na účely týchto pravidiel sa rozumie

- a) štátnym orgánom právnická osoba, ktorá pri obstarávaní alebo zabezpečovaní právnych služieb postupuje podľa týchto pravidiel podľa uznesenia vlády Slovenskej republiky z ... č....,
- b) nadriadeným orgánom štátny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený príslušnému štátnemu orgánu; nadriadenosť sa neposudzuje pri ministerstvách a ostatných ústredných orgánoch štátnej správy.

Čl. 2 Základné zásady

(1) Využívanie právnych služieb advokáta štátom je prípustné len v prípade nevyhnutnosti a účelnosti; nevyhnutnosť a účelnosť využitia právnych služieb advokáta sa preukazuje na základe výsledku testu nevyhnutnosti a účelnosti (ďalej len „test nevyhnutnosti“).

¹⁾ § 1 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

²⁾ Zákon č. 586/2003 Z. z.

³⁾ Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁴⁾ § 5 ods. 3 písm. b) zákona č. 343/2015 Z. z.

(2) Štátny orgán je povinný pri posudzovaní nevyhnutnosti a účelnosti využívania právnych služieb advokáta, výbere advokáta a úprave zmluvných vzťahov, vrátane odmeňovania advokáta, dodržiavať zásadu transparentnosti, zásadu proporcionality a zásadu hospodárnosti a efektívnosti nakladania s verejnými prostriedkami.

(3) Štátny orgán je povinný zabezpečiť, aby nedochádzalo ku konfliktu záujmov. Štátny orgán je súčasne povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania a zabezpečiť, aby nedošlo k narušeniu alebo k obmedzeniu hospodárskej súťaže.

Čl. 3

Test nevyhnutnosti

(1) Testom nevyhnutnosti sa rozumie posudzovanie podmienok nevyhnutnosti a účelnosti využívania právnych služieb advokáta.

(2) Test nevyhnutnosti sa považuje za splnený, ak sú súčasne splnené tieto podmienky

- a) nedostatočná personálna kapacita alebo nedostatočná odbornosť personálnych kapacít, ak je personálna kapacita dostatočná,
- b) podstata právnej služby nespočíva vo vlastnej rozhodovacej činnosti alebo legislatívnej činnosti príslušného štátneho orgánu alebo v priamej súvislosti s ňou,
- c) významnosť predmetu právnej služby.

(3) Ak sa obstarávajú právne služby podľa osobitného predpisu³⁾ a výsledkom obstarávania je rámcová dohoda odsek 2 sa nepoužije; odsek 2 sa použije pri uzatváraní zmlúv na základe rámcovej dohody uzatvorenej podľa prvej vety.

(4) Nedostatočná personálna kapacita sa posudzuje z hľadiska nedostatočného počtu štátnych zamestnancov príslušného štátneho orgánu so vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore právo v príslušnom organizačnom útvere, v ktorom je podľa služobnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy poskytovanie právnych služieb súčasťou ich povinností. Nedostatočná personálna kapacita sa posudzuje aj z hľadiska zaujatosti štátneho zamestnanca.

(5) Odbornosť personálnych kapacít sa posudzuje z hľadiska nedostatočnej odbornej úrovne personálnej kapacity štátneho orgánu vo vzťahu k veci, ktorá je predmetom právnej služby. Odborná úroveň personálnej kapacity štátneho orgánu sa posudzuje najmä z hľadiska odborného zamerania, odborných vedomostí, skúseností a schopností zamestnancov štátneho orgánu so vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore právo v príslušnom organizačnom útvere, v ktorom je podľa služobnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy poskytovanie právnych služieb súčasťou ich povinností.

(6) Pre splnenie podmienky podľa odseku 2 písm. a) je potrebné preukázanie nemožnosti alebo nevhodnosti a neúčelnosti doplnenia vlastných odborných personálnych kapacít príslušného štátneho orgánu v príslušnom organizačnom útvere.

(7) Významnosť predmetu právnej služby sa posudzuje z hľadiska jeho strategického významu, hospodárskeho významu alebo z hľadiska hodnoty predmetu právnej služby.

(8) Štátny orgán je povinný vyhotoviť písomný záznam z testu nevyhnutnosti, v ktorom odôvodní splnenie podmienok podľa odseku 2 a 3. Odôvodnenie významnosti

predmetu právnej služby podľa odseku 7 nesmie ohrozovať alebo znevýhodňovať postavenie štátu alebo štátneho orgánu v spore a nesmie ohrozovať verejný záujem alebo záujem štátu.

Čl. 4

Výber advokáta

(1) Výber advokáta na účely poskytovania právnych služieb v prospech štátu alebo štátneho orgánu možno uskutočniť, ak štátny orgán na základe výsledkov testu nevyhnutnosti konštatoval nevyhnutnosť a účelnosť využitia právnych služieb advokáta.

(2) Výber advokáta sa uskutočňuje prieskumom trhu, ktorý spočíva v procese zberu, zhromažďovania, analýzy a vyhodnotenia informácií, na základe ktorých príslušný štátny orgán rozhodne o výbere advokáta podľa vopred stanovených kritérií.

(3) Štátny orgán je oprávnený osloviť každého advokáta, u ktorého je na základe prieskumu trhu vykonaného podľa odseku 2 odôvodnený predpoklad, že spĺňa určené kritériá výberu advokáta, zaslaním písomnej informácie o začatí výberu advokáta (ďalej len „oznámenie“).

(4) Štátny orgán zasiela oznámenie najmenej piatim vybraným advokátom, Slovenskej advokátskej komore a Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“).

(5) Oznámenie musí obsahovať

- a) názov, adresu a kontaktné údaje štátneho orgánu, ktorý výber advokáta vykonáva,
- b) názov, adresu a kontaktné údaje štátneho orgánu, v prospech ktorého majú byť poskytnuté právne služby, ak výber advokáta vykonáva nadriadený orgán,
- c) podmienky účasti vo výbere advokáta,
- d) opis predmetu právnych služieb a podklady potrebné na vypracovanie a predkladanie ponúk, vrátane návrhu zmluvy o poskytovaní právnych služieb,
- e) poučenie o povinnosti predložiť komplexný prehľad predpokladaných nákladov spojených s poskytovaním právnych služieb a to až do ukončenia poskytovania právnych služieb (ďalej len „prehľad budúcich nákladov“) a o jeho náležitostiach; podmienky vypracovania prehľadu budúcich nákladov, ak je to potrebné,
- f) lehotu na predkladanie ponúk; lehota na predkladanie ponúk nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia,
- g) kritériá na vyhodnotenie ponúk s uvedením relatívnej váhy jednotlivých kritérií alebo s uvedením poradia dôležitosti jednotlivých kritérií,
- h) ďalšie potrebné informácie.

(6) Podmienky účasti vo výbere advokáta sú podmienky týkajúce sa najmä osobného, finančného a ekonomického postavenia advokáta a technickej alebo odbornej spôsobilosti advokáta. Podmienky účasti vo výbere advokáta určuje štátny orgán, pričom podmienky účasti môžu byť osobitne určené aj pre štatutárny orgán advokáta, člena štatutárneho orgánu, člena dozornej rady alebo zamestnancov advokáta.

(7) Podmienkou účasti vo výbere advokáta je najmä

- a) advokát nemá evidované nedoplatky poisťného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a daňové nedoplatky v Slovenskej republike alebo v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu,

- b) voči advokátovi nie je vedený výkon rozhodnutia,⁵⁾
- c) je zapísaný v registri partnerov verejného sektora,⁶⁾ ak ide o advokáta, ktorý má povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora,
- d) advokát v priebehu predchádzajúcich troch rokov neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania.⁷⁾

(8) Podmienky účasti vo výbere advokáta preukazuje advokát potvrdením príslušného štátneho orgánu; ak ide o advokáta so sídlom, miestom podnikania alebo obvyklým pobytom mimo územia Slovenskej republiky, podmienky účasti môže preukázať čestným vyhlásením, ak štát jeho sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu príslušné potvrdenie nevydáva.

(9) Prehľad budúcich nákladov musí obsahovať najmä predpokladaný počet hodín a výšku odmeny za jednu hodinu poskytovania právnych služieb. Po ukončení poskytovania právnych služieb nesmie reálny počet hodín prekročiť o viac ako 30% predpokladaný počet hodín; to neplatí, ak ide o prípady podľa čl. 6 ods. 4 druhá a tretia veta.

- (10) Pri výbere advokáta sa prihliada najmä na
- a) odbornosť advokáta a dostatočné odborné kapacity,
 - b) odborné skúsenosti; štátny orgán nie je oprávnený požadovať od advokáta informácie, v dôsledku poskytnutia ktorých by došlo zo strany advokáta k porušeniu povinnosti mlčanlivosti a štátny orgán nesmie z výberu advokáta vylúčiť advokáta, ktorý neposkytol informácie podliehajúce povinnosti mlčanlivosti,
 - c) odmenu za poskytovanie právnych služieb.

(11) Štátny orgán, ktorý výber advokáta vykonáva, bezodkladne po doručení ponúk skúma splnenie určených podmienok účasti advokátov. Ak niektorý z advokátov nespĺňa podmienky účasti vo výbere advokáta, štátny orgán ho vyzve, aby v lehote dvoch pracovných dní preukázal splnenie podmienok účasti vo výbere advokáta uvedené v oznámení s poučením, že inak sa na doručenú ponuku advokáta nebude prihliadať.

(12) Štátny orgán je povinný vyhodnotiť doručené ponuky advokátov, ktorí splnili podmienky účasti vo výbere advokáta, najneskôr do 15 dní odo dňa uplynutia lehoty na predkladanie ponúk. O vyhodnotení ponúk vyhotovuje štátny orgán zápisnicu o vyhodnotení ponúk.

- (13) Zápisnica o vyhodnotení ponúk obsahuje najmä
- a) označenie štátneho orgánu, ktorý vyhodnotenie ponúk uskutočnil s uvedením mena, priezviska a funkcie osôb, ktoré sa na vyhodnotení ponúk zúčastnili,
 - b) zoznam všetkých advokátov, ktorým štátny orgán zaslal oznámenie,
 - c) zoznam všetkých advokátov, ktorí doručili ponuky,
 - d) vyhodnotenie splnenia podmienok účasti advokátov, vrátane odôvodnenia vylúčenia advokátov, ktorí nespĺnili podmienky účasti,
 - e) kritériá, na základe ktorých boli doručené ponuky hodnotené, vrátane výsledku hodnotenia uskutočneného podľa kritérií uvedených v oznámení,

⁵⁾ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ § 18 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁷⁾ Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

f) dátum a podpisy osôb, ktoré sa na vyhodnotení ponúk zúčastnili.

(14) Štátny orgán je povinný zaslať všetkým advokátom, ktorí na základe oznámenia zaslali ponuky, oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk s odôvodnením.

(15) Ak je štátny orgán preukázateľne v časovej tiesni, je oprávnený vybrať advokáta a uzatvoriť zmluvu o poskytovaní právnych služieb aj bez splnenia podmienok výberu advokáta uvedených v odseku 2 až 14, ak sú splnené podmienky testu nevyhnutnosti podľa čl. 3 ods. 2 a 3; štátny orgán je povinný požadovať splnenie podmienok účasti vo výbere advokáta podľa odseku 7 a 8 a predloženie prehľadu budúcich nákladov podľa odseku 9 bezodkladne po uzatvorení zmluvy o poskytovaní právnych služieb. O výbere advokáta v časovej tiesni je štátny orgán povinný vyhotoviť písomný záznam s odôvodnením.

Čl. 5

Zmluva o poskytovaní právnych služieb

(1) Rozhodným právom pre zmluvu o poskytovaní právnych služieb je právo slovenské. Zmluva o poskytovaní právnych služieb musí byť vyvážená z hľadiska práv a povinností účastníkov zmluvného vzťahu.

(2) Zmluva o poskytovaní právnych služieb musí mať písomnú formu a nesmie obsahovať ustanovenia, ktoré vylučujú možnosť účastníka zmluvného vzťahu vypovedať zmluvu o poskytovaní právnych služieb alebo ustanovenia, ktoré umožňujú zmluvu o poskytovaní právnych služieb vypovedať v lehote dlhšej ako tri mesiace. Ustanovenia osobitného predpisu²⁾ tým nie sú dotknuté.

Čl. 6

Odmena advokáta

(1) Podielovú odmenu možno v zmluve o poskytovaní právnych služieb dohodnúť najviac do výšky percentuálneho podielu z hodnoty veci, ktorá je predmetom konania pred súdom alebo iným orgánom, nasledovne:

- a) z prvých 100.000 eur 10%,
- b) zo sumy prevyšujúcej 100.000 eur do 10.000.000 eur 5%,
- c) zo sumy prevyšujúcej 10.000.000 do 100.000.000 eur 1% a
- d) zo sumy prevyšujúcej 100.000.000 eur 0,1 %.

(2) Vláda Slovenskej republiky môže na základe odporúčania ministerstva financií a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky dať súhlas na dohodnutie podielovej odmeny vo vyššej výške ako je výška podielovej odmeny podľa odseku 1, ak ide o vec s medzinárodným prvkom, hrozí značná škoda alebo v iných výnimočných a odôvodnených prípadoch, a to na návrh štátneho orgánu.

(3) Odmenu možno dohodnúť vo forme hodinovej odmeny, pričom výška hodinovej odmeny nesmie byť vyššia ako výška hodinovej odmeny uvedená v prehľade budúcich nákladov.

(4) Ak po ukončení poskytovania právnych služieb reálny počet hodín prekračuje o viac ako 30% predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov, advokátovi za tento presahujúci počet hodín odmena nepatrí. To neplatí v prípade, ak aj pri

vynaložení všetkej odbornej starostlivosti nebolo možné predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov, vrátane prekročenia od predpokladaného počtu hodín o 30%, určiť a dodržať z objektívnych dôvodov alebo v dôsledku mimoriadnych okolností, za ktoré advokát nezodpovedá. Objektívne dôvody alebo mimoriadne okolnosti musia byť advokátom písomne odôvodnené a preukázané.

(5) Advokátovi, ktorý úspešne ukončí súdny spor, môže patriť odmena až do výšky vymoženej náhrady trov právneho zastúpenia priznanej v súdnom konaní, ktorá prevyšuje súhrnnú odmenu uhradenú advokátovi podľa zmluvy o poskytovaní právnych služieb; zvyšok vymoženej náhrady trov právneho zastúpenia priznanej v súdnom konaní je advokát povinný poukázať štátnemu orgánu najneskôr do siedmich dní od prijatia prostriedkov.

Čl. 7

Organizačné zabezpečenie

(1) Všetky činnosti vykonávané v súvislosti s výberom advokáta uskutočňuje príslušný štátny orgán. Príslušný štátny orgán je povinný vždy skúmať možnosť zabezpečenia poskytovania právnej služby prostredníctvom nadriadeného orgánu, ak sú splnené podmienky testu nevyhnutnosti podľa čl. 3.

(2) Nadriadený štátny orgán je oprávnený na základe odôvodnenej žiadosti príslušného štátneho orgánu zabezpečiť poskytovanie právnej služby príslušnému štátnemu orgánu, a to priamym poskytnutím požadovanej právnej služby alebo výberom advokáta, ak sú splnené podmienky testu nevyhnutnosti podľa čl. 3. Priame poskytovanie požadovanej právnej služby nadriadeným orgánom nemožno zabezpečiť v prípadoch, v ktorých osobitný predpis⁸⁾ výslovne ustanovuje osobu, ktorá je oprávnená zastupovať účastníka konania.

(3) Výber advokáta podľa odseku 2 môže vykonať nadriadený štátny orgán na základe odôvodnenej žiadosti príslušného štátneho orgánu, súčasťou ktorej je písomný záznam z vykonaného testu nevyhnutnosti podľa čl. 3.

(4) Ak nadriadený štátny orgán rozhodne o tom, že príslušnému štátnemu orgánu zabezpečí poskytovanie právnej služby, príslušný štátny orgán je povinný bezodkladne udeliť nadriadenému štátnemu orgánu splnomocnenie na poskytovanie konkrétnych právnych služieb alebo na zastupovanie v súdnom alebo inom konaní.

(5) Príslušný štátny orgán, ktorému sú poskytované služby na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb, zabezpečí výkon kontroly plnenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb, vrátane koordinácie poskytovania právnych služieb na účely zabezpečenia efektívneho a hospodárneho nakladania s verejnými prostriedkami, prostredníctvom povereného štátneho zamestnanca so vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore právo.

Čl. 8

Zverejňovanie

(1) Štátny orgán je pri zabezpečovaní právnych služieb podľa týchto pravidiel povinný zverejniť na svojom webovom sídle zápisnicu o vyhodnotení ponúk podľa čl. 4 ods. 13, písomný záznam podľa čl. 4 ods. 15, uzatvorenú zmluvu o poskytovaní právnych služieb a každú zmenu zmluvy o poskytovaní právnych služieb alebo jej doplnenie. Písomný záznam

⁸⁾ Napríklad § 90 a 429 Civilného sporového poriadku, § 49 Správneho súdneho poriadku.

podľa čl. 3 ods. 8 je štátny orgán povinný zverejniť až súčasne so zmluvou o poskytovaní právnych služieb, ak zverejnenie písomného záznamu nie je v rozpore so záujmami štátneho orgánu alebo štátu.

(2) Štátny orgán je pri obstarávaní právnych služieb podľa osobitného predpisu³⁾ povinný zverejniť na svojom webovom sídle uzatvorenú zmluvu o poskytovaní právnych služieb a každú zmenu zmluvy o poskytovaní právnych služieb alebo jej doplnenie; to platí aj pre zmluvy uzatvorené na základe rámcovej dohody podľa čl. 3 ods. 3. Čl. 8 ods. 1 druhá veta platí rovnako.

(3) Ministerstvo financií vedie zoznam všetkých súdnych sporov, v ktorých štátny orgán využíva právne služby advokáta.

(4) Štátny orgán je povinný bezodkladne oznámiť ministerstvu financií uzatvorenie každej zmluvy o poskytovaní právnych služieb, vrátane zmien a doplnkov. V oznámení sa uvedie najmä štátny orgán, ktorý zmluvu o poskytovaní právnych služieb uzatvoril, štátny orgán, ktorý realizoval výber advokáta, označenie advokáta, označenie predmetu právnych služieb, druh a výšku dohodnutej odmeny.

(5) Po ukončení platnosti zmluvy o poskytovaní právnych služieb alebo pri inom ukončení poskytovania právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb je štátny orgán povinný bezodkladne ministerstvu financií oznámiť spôsob ukončenia zmluvného vzťahu s advokátom, druh a výšku zaplatenej odmeny advokátovi a výsledok poskytovania právnych služieb. Ministerstvo financií zverejní informácie podľa prvej vety bezodkladne na svojom webovom sídle.

(6) Ministerstvo financií je oprávnené so súhlasom príslušného štátneho orgánu vykonávať kontrolu poskytovania právnych služieb advokátom a poskytovať tomuto štátnemu orgánu usmernenia vo vzťahu k poskytovaným právnym službám, zmluvným vzťahom s advokátom a k ďalším súvisiacim otázkam.

Čl. 9

Prechodné ustanovenia

(1) Každý štátny orgán, ktorý uzatvoril zmluvu, na základe ktorej sú štátnemu orgánu poskytované právne služby advokáta pred 1. júnom 2019, je povinný o tejto skutočnosti informovať ministerstvo financií najneskôr do 1. júla 2019.

(2) Štátny orgán, ktorý uzatvoril zmluvu, na základe ktorej sú štátnemu orgánu poskytované právne služby advokáta pred 1. júnom 2019, je povinný bezodkladne informovať ministerstvo financií o akejkoľvek forme ukončenia tejto zmluvy s uvedením spôsobu ukončenia zmluvného vzťahu s advokátom, druhu a výške zaplatenej odmeny advokátovi a výsledku poskytovania právnych služieb.

Čl. 10

Účinnosť

Tieto pravidlá nadobúdajú účinnosť 1. júna 2019.